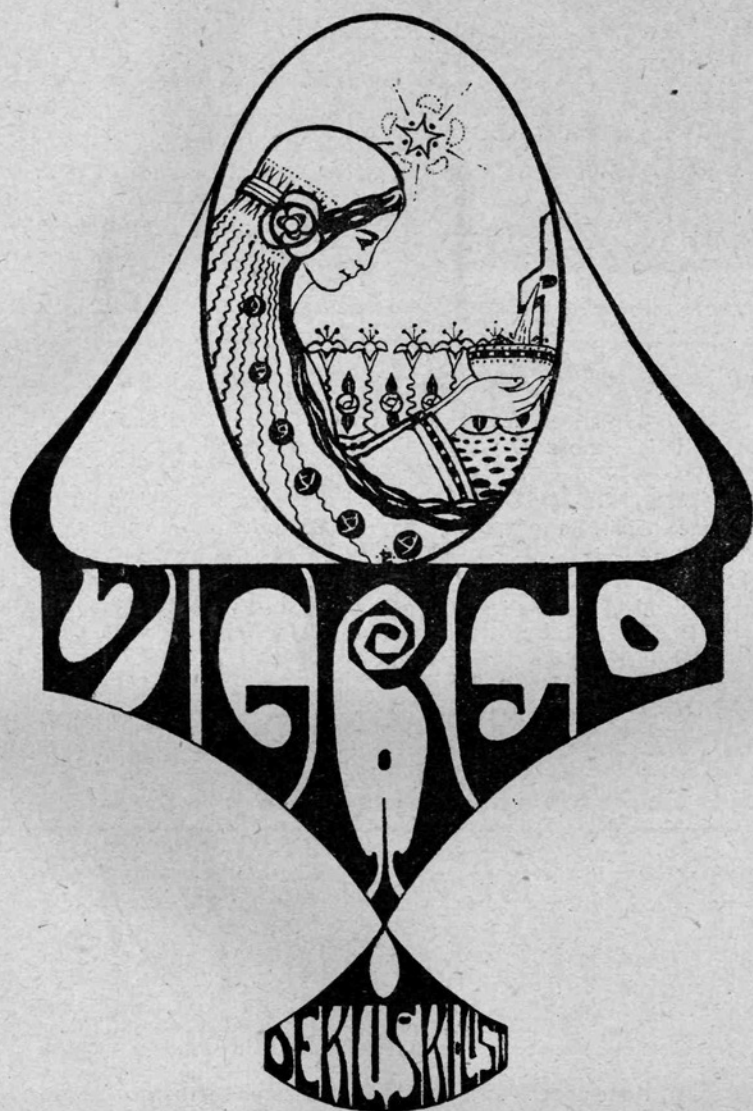

Poštnina plačana v gotovini.

Leto III.

1925.

Ljubljana.

Štev. 2. - Februar.

J. Neškudla

Tvornica cerkvenih paramentov, bander,
kongregacijskih in orlovskih zastav.
Atelje za umetniško ročno ve-
zenje v zlatu in svili.

Ljubljana, sv. Petra c. 25.

*Sprejema tudi vsa popravila, ki se strokovnjaško
in po najnižjih cenah izvedejo.*

**Ceniki, vzorci, proračuni in načrti
se razpošiljajo brezplačno.**

VSAKA VIGREDNICA naj si naroči sledeče knjige:

Domači vrt. Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujemo in krasimo. Priredil M. Humek. Pojasnjeno z 69 podobami in 2 barvnima slikama. Cena knjigi Din 48—, vezani Din 60—.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena Din 30—.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu, 33 barvanimi tabelami in s 193 slikami v naravnih barvah. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja 685 strani. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena elegantni v platno vezani knjigi Din 220—.

Izmed pripovednih spisov priporočamo predvsem:

Jos. Jurčič, spisi. 10 zvezkov, priredil dr. Ivan Grafenauer. Posamezni zvezki v elegantni vezavi, celo platno po Din 42—, **Vseh 10 zvezkov z zlato obrezo v skupni elegantni kaseti velja Din 560—.** Ta kaseta z Jurčičevimi spisi je najkrasnejše darilo za nizko ceno. Broširani zvezki Jurčiča se dobe po Din 20—, navadna vezava pa po Din 30—.

Ceniki naše zaloge so brezplačno na razpolago!

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA v Ljubljani.

Vsebina 2 številke:

○○○○○○

Skala	25	Umetnost in vzgoja (Starešinka)	36
Poglavje o pobožnosti (Iz Biserne knjige slovenskih deklet) Konec	26	Predavanje iz gospodinjstva v Grobljah (Helena Černetova) Dalje	38
Deklici v spominsko knjigo. Pesem. (Ksaver Meško)	27	Guvernanta in Špela (Saljiv prizor)	39
Ena sama beseda . . . (Tadeja)	27	Naša organizacija	42
Največje gorje. Pesem (Ksaver Meško)	28	Domače ognjišče	43
Ob spominih . . . (Micika Črčkova)	28	Od srca do srca	44
Pesemca (Francka C.)	29	Sestre sestram	45
Rojstvo (Mira)	29	Zrna in pleve	47
Njena moč. Črtica (Škender) II.	31	Tvoja domača knjižnica	47
Katoliško mladinsko gibanje v Nemčiji. (P. Roman Tominec, O. F. M. Stud. Phil., Monakovo) Konec	34	Za oči in roke	48
		Oglasi.	

Leto III

Štev. 2

VIGRED

1925

Februar

DEKLIŠKI LIST

SKALA.

Ni bolj čudežnega sveta kot so katakombe — — —

V katakombah so našli pomenljivo svetiljko. Umetnik v pomladi krščanstva jo je izumil. Podoba čolnička ima in sv. Peter sedi v njej. Z večšo roko vodi krmilo, drugo dviga v blagoslov. Dvojen napis je na svetiljki.

Eden se glasi: Jaz sem prosil zate, da ne omahne tvoja vera. Ti pa potrdi brate!

In drugi: Peter ne umrje!

Skala! In ni mrtva, živa je. Iz nje izvira studenec, da pijejo iz njega duše. Pijejo in se oživljajo, a studentu ne pojemajo moči. K tej skali hrepene milijoni. Toliko omahovanja je na zemlji, tolako iskanja in praznega hrepenenja, živa skala ostane trdna. Peter ne umrje.

Ali je veselje nad tem veseljem? Idealna mladina hiti k Skali; se je oklepa, jo objema — in se sama utrjuje v skalo, živo skalo pred očmi mrtve ljubezni sveta.

Skala vleče nase zemljanov množice. Vedno. Pa je leto, ko se ko-prneče oči z večjim hrepenenjem obračajo k Skali. Sveto leto! Blagoslov čudežne svetlobe gre iz svetega leta. Da bi bila svetla naša srca!

Peter ne umrje! Večen, neusahljiv je blagoslov njegove roke. In kamor se razlije, vzkipevajo srca, poganja zemlja rože skrivnostne, ki rastejo v sveto pomlad. In te pomladi se nam hoče — vriskajoča mladina svetoletna hočemo biti. Dvignjena roka Petrova, blagoslov deleča, nam kaže smer. —

Čutiti s Cerkvijo! To je nepisano, a tem živeje doživljano geslo idealne mladine! V vrste te mladine hočemo! Mesto božje je naša domovina, ne bomo mirovali, dokler ne postanemo tega mesta otroci. V svetem letu bodo živeje bila srca božjemu mestu naproti — srca nas vseh.

Kdor si želiš moči, kdor hočeš biti trden, podaj nam roko in pojdi z nami na pot! Sveta pomlad se vžiga na vzhodu in bodo izginili pred njo snegovi, omahnila ne bo edina — Skala!

Na Skali, sestre, je trdno zasidrana naša noga!

POGLAVJE O POBOŽNOSTI.

IZ BISERNE KNJIGE SLOVENSkih DEKLET.

(Konec.)

obožnost se razodeva v **molitvi, lepem življenju in dobrih delih.**

Prava molitev, ki je izliv od božanske ljubezni razgretega srca, ne pa blebetanje mrzih ust, je odkritosrčen, otroški, prisrčen razgovor duše z Bogom. V molitvi duša veličuje Boga, ga hvali ter prosi zase in za druge.

Naj ne bo nobena tvoja molitev brez **poveličevanja Boga** zaradi Njegove svetosti, vsemogočnosti, veličastnosti, pravičnosti, pa tudi neskončne dobrotljivosti, usmiljenosti in odpuščanja. Če nedosežno, neobjetno in neizrekljivo svetost, dobroto in lepoto Božjo z molitvijo veličuješ, se prešine tvoja duša s spoštovanjem pred vsem velikim, dobrim in svetim, sploh se tako sama povzdigne, očiščuje in prešine z notranjo lepoto, se sama vzdiga k strahu pred grehom in odvrča od vsega grdega in nizkega. Veličanje božjega bistva je zato najlepša in najuspešnejša molitev.

Z veličanjem Boga je združena **Njegova hvala** za krasno zemljo, ki jo je zamislil in ustvaril, za neumrjočo dušo, ki ti jo je dal, za bogato življenje, ki ga je pred teboj razgrnil, za dobrote, ki ti jih vsak hip življenja daje, za ljubezen, s katero te od greha rešuje in za večni blagor, katerega ti je namenil. Veličujoč in hvaleč Boga postaja duša dragocena posoda, iz katere se neprestano dviga k Bogu blagodišeče kadilo iz tvojega srca, ki je Njemu noč in dan odprto. Tako dušo s čemerkoli oskruniti se boš sama vsekdar bala.

Taka molitev te oplemeniti bolj nego žlahtno rojstvo ali posvetne časti ali naučena vnanja vzgoja. Neumorno veličanje Boga po notranjem premišljevanju, lepih mislih, spoštljivih čustvih in vnani molitvi vtisne vate pečat večnega plemstva, vedna zahvala Bogu pa ohranja tisto skromnost, ki je znak resnično blagorodne duše.

Končno pa v molitvi prosiš za **odpuščanje svojih grehov in grehov vsega sveta, za nadaljnje milosti in za rešitev iz notranjih in vnanjih nevarnosti.** Skesanega in samoponižujočega se srca Bog nikoli ne zavrne in če so tvoji grehi bili rdeči kot škrlat in brezštevilni kot pesek v morju, te Bog oprosti in očisti, da je tvoja duša bela kakor sneg. Samó da se vsa izpoveš, ničesar ne prikriješ, nič ne olepšaš, se sama obsodiš, do tal ponižaš in če postane potlej tvoje življenje samo kesanje, obžalovanje in trdna volja, da se Bogu nikoli več ne izneveriš.

Obžaluj pa z vso ponižnostjo tudi grehe, s katerimi ostalo stvarstvo strašno Boga žali, in prosi ga, naj se vseh usmili, vsem odpusti in vse privede k izveličanju. Skušaj zadostiti za druge, prosi pa Boga, naj tudi molitve drugih, bolj pravičnih kot si ti, zadoščujejo zate in nadomestijo, česar ne zmoreš sama. Taka molitev te z najtesnejšo vezjo ljubezni združi z vsemi ljudmi: z dušami, ki čakajo večnega odrešenja v vicah, s svetniki, ki ga že uživajo pri Bogu, in z živečimi, ki s teboj še potujejo po solzni dolini.

Ta vez, ki je močnejša od smrti, se pokaže pred vsem, kadar kleče pri obhajilni mizi prejemaš s svojimi sestrmi in brati vred Gospoda.

Boga pa prosiš s tem vred tudi za to, da te razen nevarnosti za tvojo dušo varuje tudi nevarnosti, ki prete tvojemu telesu, da odvrča od tebe nesrečo, da ščiti tebe in tvoje, da ti pomaga pri vseh zadevah časnega življenja in te tolaži. S to molitvijo prav posebno dokazujemo, da smo otroci Očeta, h kateremu se tudi v najmanjših stvareh vsakdanjega življenja z neskončnim zaupanjem zatekamo. Bog ti bo vedno pomagal in na tako čudovit način, da tega sama nisi pričakovala, toda vedno tako, da pri tem ne trpi tvoja duša in tvoj večni blagor. On bo vsako nesrečo, gorje, zlo v tvoje dobro obrnil, če ga resnično ljubiš. On bo našel boljši izhod iz časnih neprilik, iz nesreč, nego si ga ti domišljaš v svoji kratkovidnosti.

Kar se tiče zaupanja, pa se spomni najrajši na kralja Davida, ki se je v svojih prekrasnih psalmih obračal k Bogu pri vsakem svojem koraku in odločitvi in ga prosil tudi, da ga varuje njegovih zemeljskih sovražnikov. Če je Bog s teboj, ti nihče ničesar ne more, in On te bo ponesel varno skozi ogenj in morje kakor goloba na roki.

Prava molitev je neločljivo združena z lepim življenjem, notranjo lepoto in vnanjo čistostjo ter z dobrimi deli. Ne smeš pa prestat moliti in k Bogu zdihovati, kadar si padla in se oddaljila od Njega. Ohrani vedno tisto usmerjenost k Njemu, ki te vedno zopet k Bogu nazaj sili in k Njemu uravna, četudi si po svoji slabosti kdaj od prave poti omahnila. Potem ti ne bo težko zopet očistiti svojo dušo in svojo pobožnost udelejševati tudi nazunaj z zgledom neskajenega življenja, pristrčne dobrote, čistega mišljenja in dejanjskega usmiljenja do vseh, ki so pomoči in tolažbe ter rešitve iz dušne teme in telesne bede potrebni.

Takó bo tvoja nabožnost res odkrita, ne bo zavoljo ljudi in vnanjega videza, ne bo plod napuha in samodopadenja, ampak notranje srčne potrebe, želje po samoizpopolnitvi in po poveličanju vseh nesmrtnih duš, po proslavljenju vseh stvari v svitu Večne Luči.

DEKLICI V SPOMINSKO KNJIGO.

KSAVER MEŠKO.

Ko ti si se narodila,
vse cvetke vzcvetele so;
ko prvič si spregovorila,
vse ptičke zapele so.

Da cvetke bi dolgo cvetele
in ž njimi cvetela bi ti!
Da ptičke dolgo bi pele
in ž njimi pela bi ti!

ENA SAMA BESEDA ...

TADEJA.

Dčasih vrže človek v svet besedo v naglici in nepremišljenosti, morda pa tudi iz neznane hudobije. Eno samo besedo, a mu je zanjo žal vse življenje. Kadar se spomni tiste besede, se kesa in ga je sram, da jo je izpregovoril. Radi ene same besede! —

Sedeli sva z mamó pri mizi. Zaznamenovala mi je robce in jaz sem nekaj pisala. Bila sem silno slabe volje. Ko je mati končala z delom, si je z roko podprla glavo. Bolehna je bila in lahko delo jo je utrudilo. Čez nekaj časa je stopila k meni.

„Poglej otrok! Ali ti bo všeč?“

Navadno me je klicala z imenom. Kadar me je nazvala „otroka,“ je bila v tej besedi skrita vsa njena ljubezen. S skrbnim obrazom je stala pred menoj in me gledala z ljubečim pogledom.

Preslišala sem lepe besede, prezrla njen smehljaj in iz ključovalnosti mi je bleknil jezik, preden sem se zavedala:

„Niso mi všeč!“

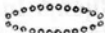
Obstala je mati in jaz sem pisala dalje. Obrnila se je, s trdimi koraki je odšla po sobi. Tiho je sedla k mizi.

„Tukaj imaš! ... Sama delaj! ...“

Ne trdost, ne pikrost, žalost je bila v teh besedah in nalahno je položila delo na mizo. Pogledala sem jo in najina pogleda sta se srečala. Vlažno ji je bilo oko, jedva je zadrževalo solze. In v tem samem pogledu sem jo spoznala, spoznala bolje — kot prej vse življenje ...

Planila bi k nji, poljubila bi ji roko, a vedela sem, da tega nisem vredna ... „Odpusti, mamica ...“ je kričalo v meni. Ali na zunaj sem ostala hladna. Srce je prosilo odpuščanja, a ustnice so krčevito molčale in pero je trdo drselo dalje po papirju. — —

Čemu in zakaj pišem in izpovedujem to? Morda zato, da vzbudim v čitateljici spomin na podoben dogodek, morda zato, da olajšam bol, spomin, ki je grenak in peče v srce — — —

NAJVEČJE GORJE.

KSAVER MEŠKO.

Bolesti sem izmeril visočine
in žalosti vseh videl sem prepad,
in ko sem gledal vsem do dna globine,
na dnu sem videl cvesti cvetje nad.

Gorje le eno zrl sem brez zelenja,
le ena žalost je brez cvetja vsa:
če pot izgrešil pravo si življenja,
če si igrača strastnega srca.

OB SPOMINIH . . .

MICIKA ČRČKOVA.

D lepem nedeljskem jutru spomladi, ko se je narava pričela venčati s cvetjem in zelenjem, sem se odpeljala proti koroški strani med sestre, ki so imele ta dan pokazati uspehe svojega organizatoričnega dela.

V to smer je bila takrat moja prva vožnja in ni čuda, da me je „novi svet“ zelo zajemal. Poltriurna vožnja je kot trenutek potekla in vlak je obstal na moji postaji.

Pogled mi obstane na troje veselih dekliških obrazih. Na prsih so se jim svetili znaki — takoj mi je bilo jasno, da so one „te prave“ . . . Prvo snidenje! Krepko smo si stisnile roke, v vsej prijateljski in sestrinski ljubezni, v ljubezni, ki jo srečavamo v naših pravilno urejenih mladinskih organizacijah povsod.

Kako lepi, nepozabni so taki in enaki spomini!

Sredi veselih pomenkov o naši organizaciji smo obstale pred domom ene spremljajočih me sester. Prijazno me je povabila, naj bom danes njen gost. Ostali dve sta se poslovili — do popoldanskega svidenja pri tekmih.

Ne bom opisovala poteka tekme, pripomnim le, da sem občudovala požrtvovalnost sester, ki s svojim delom dosegajo lepih uspehov, čeprav imajo vsepovsod nemajhne ovire . . .

Nekaj pa mi je posebno ugajalo in se mi vtisnilo v spomin: vzorno urejena organizacija mladenk in gojenk, česar, žal, ni najti povsod.

Sestra „Gostoljubna“ me je kot vaditeljica mladenk povabila k sestanku in telovadbi svoje četice.

Deklice od 12—15 let so bile že zbrane in pričakovale svoje vaditeljice. Njih obrazi so pričali, da so navdušene za svojo organizacijo, ki jim nudi toliko koristnega za poznejše življenje. — Sestanek se je takoj pričel — pod vodstvom predsednice — mladenke: govor, deklamacija, (ki je izvenela tako dovršeno kot jih slišimo le ob slavnostnih prireditvah), razne tekoče zadeve, sklepna pesemca — in spored je bil izčrpan.

„Pozor!“ Četa se je uvrstila na povelje vaditeljice zavedajoča se, da je namen naše organizacije: dušna in telesna vzgoja slovenskih deklet.

V drugem, za telovadbo pripravnem prostoru se je istočasno glasilo: en, dva, tri, štiri! — Še nekolikokrat in na povelje „odmor!“ se je razšla trumica gojenk, ki so in morajo biti najlepši cvet vsakega krožka. Kaj pravim, razšla — kakor obkolijo čebelice cvet, so gojenke obkolile svojo dobro, požrtvovalno vaditeljico in kot ljubeča mamica je ona stala med njimi, dajala odgovore, jih vzpodbujala na lepo, dostojno vedenje vsepovsod, zlasti še pri službi božji, h kateri so bile pravkar namenjene.

Kako ljubek je bil ta prizor! Komu ne bi vzbujal najprijetnejših čuvstev? — O, ko bi sedaj pogledale naše matere semkaj — sem si mislila — gotovo bi se čutile srečne, ker so izročile svoj najdražji zaklad organizaciji, ki skrbi za dušni in telesni blagor njih dece. Tukaj se mi je nudila jasna slika: da naše vaditeljice gojenk in mladenk, če se zavedajo svoje naloge, vršijo najlepše, za prospeh naše organizacije najplodonosnejše delo.

Zato, sestre — sejmo semena, dokler je čas! Vzgajajmo sebe do značajnosti; vsaka značajna sama — še v drugih značaj oživljaj in krepčaj in blagoslovljena bo naša pot skozi življenje . . . Bog živi!

○○○

PESEMCA.

FRANCKA C.

Ljubav ima lahne nožice —
li v noči so zrasla ji krila,
da splavala je — val tančice —

na moj se obraz je spustila,
poljub mi je dahnila v lice,
odprla oči mi je sinje — — — ?

V dnu duše še čutim skrivnostne stopinje — — —

○○○●○○○

ROJSTVO.

MIRA.

Stana se je vsa smehljala: njen otroški obraz, njene male roke, njena svetla kita, ki se je vspela na glavico kot rumen metulj na cvetno čašo . . . Pa sama ni vedela, da se smehlja v jutro — v večer, vedno in venomer, vsakomur in vsepovsod. In ko je stopila preko ceste, je pomežikavala pentlja na svetlem klobučku in krilce je hihitalo in ovijalo nožice, ko so hitele mimo ljudi, kot da se morajo zavrteti v veter in zaplesati ž njim preko solnčnih lazov, kdo ve kam.

Kako tesnobno so jo bolele vse ure v uradu. Prav sredi srca so se zajezile in na oči so ji legle kot bi jih hotele siloma zapreti. Ona pa jih je odpirala v hrepenenje za mehkim nebom nad kostanji, za veliko svetlo okno v njeni izbi...

Ko se je vrnila, se je razdihavalo v njeno sobo rahlo mehko popoldne. Stene je zagrinjala ona čudežna luč predbožičnih dni, ki so kot napol odprte oči otrokove: ne vedo ali bi se razprle širje, širje v začudenje, ali bi spustile trepalnice v daljno sanjanje drobnih lučk in belih ovč, ki gredo za gozdi nekje čez zastrte ravni...

Čudna radost se je razgrnila v njej — kot vonj, ki pride z vetrom iz daljnih vrtov: v njem trepečejo senčice — majhne od drobnih rož in temotne, velike od težkolistnih dreves in odblesk oken nad samotnim vrtom podvečernim. In zvok leži v njem od cvetenja zvezd nad polnočnimi studenci — — —

Stani je bilo tako čudežno sladko, da je razprla lakti — — —

Morda so bile to sanje. Kot srebrne nitke so jih pretkali materini lasje, ki jih je videla nad toplino njenih oči kot gloriolo. In očetova roka je bila v njih, ki jo je pogladila preko las, in je bila velika, velika, da je njena drobna dlan kar utonila v njegovi.

In sanje so jo ovile mehkeje in mehkeje.

Zazrla je preko vrta, ki se je belo razgrnil pred njo. In vse sanje so hipoma zaprle peruti in so omahnile ob hiši, ki je tonila v vrtu za drobnimi vejicami. Vso hišo so omrežile veje, da je gledalo iz njih le veliko okno.

Kako čudno rada je imela Stana to okno. Zvečer je čakala, dokler se ni osvetlilo, da se je sladko zagrnila v njegovo luč in se je razjokala vanj kot v skrivnost, ki ji je prepletla vso dušo.

In prav tako sladko se je razjokavala v sebi, ko ga je srečavala na ulici in je stopila mimo njega zastrta v trepetanje. Tako hodimo mimo predpomladnih ograjenih vrtov: vemo, da bodo rože v njih — a jih še ni — — —

In ko ga je videla od daleč, je bilo v njej, kot da mora stopiti k njemu in mu reči: ti otrok, ti mali. — In kadar je zazrla v sebi njegov obraz, ji je bilo, da bi zagrnila otroka z rožami in pokleknila k njemu in mu pobožala roke. A ko je stopil prav mimo nje, je Stana hipoma postala majhna, da bi se vsa lahko skrila v očetove dlani; in on je bil velik, velik, tako da bi se moral skloniti prav nad njeno srce, da bi ga slišala, umela — — —

O to so bile sanje — — —

Okno njegovo je nemo in na ulici ga ni srečala, odpeljal se je za Božič domov. V čudni bojazni se je zdrznila: Tudi ona bo šla domov — nočoj za sveti večer — — —

V zvoniku je udarilo tri. Stana je vzela kovčeg (samih drobnih stvari je bila naložila vanj za očetovo in materino božičnico) in je odšla — — —

Hiša za vrtom je bila nema in okno se ni odprlo in svetla očala njegova niso zableščala v njem. Kako trudno je stopala; kot da ji je padalo pred noge nekaj hladnega, težkega, da so se stisnile vse sanje v tesnobno boleost, katere nikdar ne bi mogla izjokati.

Ljudje so se stekali na peron kot bi se odvijali iz pisanega klopčiča. Vlak je čakal na progi. Stana je vstopila. Oklenila so jo zasopla okna in težak dim, ki se je odbijal od sten, da se je opotekla v kot, se stisnila v plašč in zaprla oči...

O kako tesno, tesno jo je bolelo sredi srca... Morala je vstati. Stopila je na koridor in je odprla okno. Težko so se sklanjale bele veje nad leseno ograjo, nebo se je pogreznilo nad strehe — in zvonika sta zakipela v nebo kot dve veliki ptici. In tam nekje je ostalo okno za drobnimi vejicami in to okno je bilo

tako mrtvo nemo, da je mrzlo zbolelo ob misli nanj. O, razprla bi lakti in se razpela preko neba, da bi jokala kot oblaček nad daljnim poljem . . .

Rezek žvižg! Vlak se je pomaknil. Stana se je zdrznila in naslonila ob steno. Peron se je bil izpraznil. Vrata so bila hladna, hladna . . . Vlak je polzel mirno.

In prav tedaj je Stana vztrepetala; roka je krčevito zagrabila okno: Med vrati je hipoma uzrla njegov obraz — dvoje čudežnih luči, ki sta jo iskali. Njo sta iskali.

Bliskoma je odtrgal korak, skočil k odhajajočemu oknu, sprožil lakti. — In njeni dlani sta objeli troje velikih belih cvetov iz njegove roke . . .

V njegovih očeh je uzrla čudovito luč in za to lučjo se je razgrnil čudež človeka, kot iz velike svetle večnosti . . .

O: to je bil tisti njen človek — — —

Vlak je spolzel dalje. Stopil je k ograji in gledal za oknom, kjer se je drobna glavica sklonila nad cvetove, ki so jih poljubljale rahle solzice njene duše —

Nad gorami se je prižigal sveti večer — čez zasneženo plan je zazvonilo kot iz zvezd . . . Stana se je vozila v čudežna kraljestva. Bele rože so se sklonile prav nad njeno srce. Slišala ga je vsega, vsega — — —

NJENA MOČ.

ČRTICA. — ŠKENDER.

(Dalje.)

II.

Dolgem hodniku je zazvenel zvonek smeh in sledilo mu je bučanje tridesetih smehov . . .

Je že spet Štefan katero povedal. To ti je fant, prava dolenjska duša, vedno vever in vesel. Sošolce so že bolele mišice od večnega smeha. —

Le jaz sem vedel, da je na dnu Štefanovih dovtipov žalostna misel in da z dovtipi krije svojo otožnost. S Štefanom sva skupaj stanovala. Je-li usoda hotela ali kaj? Morda je župnik namignil vodji. Naj je bilo karkoli: razumela sva se. Bil je prikupljiv in nekaj radi lepe Valčke. —

Minil je prvi teden: Seznavanje s teologijo in njenim velikim smotrom. —

Kako je Štefanu žarelo oko, ko je slišal osnovne nauke o večnem Počelu in njegovem žitju v stvarih!

„Subjekt teološke znanosti je Bog, njen objekt je božje razodetje. To je luč, ki v njej vidimo vse, kar spoznamo o Bogu in njegovem nehanju. —

Glejte, gospodje, ali ni vzvišeno vaše zvanje: poklical vas je Bog, da vam bo dal žive vode iz svojega Srca, žive vode življenja in svetosti. —

Ali se ne bomo oprijeli božjega študija z vso vnemo, da bomo kedaj vredni služabniki Cerkve? —

Glejte, gospodje, pravijo, da bogoslovje ne zasluži imena znanosti; kakor da ni kraljica ved! — Eni proučavajo kamenje, drugi preiskujejo životinje, tretji modrujejo o človeku: vsi ti zaslužijo ime znanstvenikov. Bogoslovcu, ki se posveti spoznavanju prvega vzroka, vzroka, ki je ustvaril kamenje in živa bitja, bogoslovcu odrekajo priznanje! —

Oklenimo se s tem večjo vnemo kraljice ved, da ji oddolžimo vse krivice! — Pobožno in ponižno sprejemajmo! Čisti bodimo, zakaj Studenec, ki bomo iz njega zajemali, ne ljubi skaljenih src. Z marljivostjo združimo tiho molitev in prejeli bomo modrost Gospodovo“. —

Tako je govoril profesor.

Štefan je ves čas strmel v razpelo na steni. V sladki zamaknjenosti ni videl, da se mu je odprlo oko in iz njega spolzela velika solza po licu. — Spomnil sem

se takrat na drugo veliko solzo, ki ima morda že na tisoče sestic ... na solzo v Valčkinem očesu ...

„Štefan, ves si bil iz sebe med predavanjem. — Kaj ti je?“

Sklonil se mi je na prsi:

„O družo, da bi ti vedel, kako je sladko sloneti na prsih bitju, ki te ljubi. Imel sem bitje, pa sem je zapustil, zapustil, zakaj vedel sem, da se ne bom mogel odpočiti jaz, Kajn vseh Kajnov. Bog ima veliko, veliko srce, pa se ne morem še odpočiti v Njem, ker sem žalosten od pretrudnih misli.“

„Valčka, kaj ne?“ —

„Ti — veš?!“ — Osupnil je. —

„Poznam jo. — Bral sem Tvoje pismo. Vem za Tvojo nesrečo: O Štefan, zakaj si napravil ta korak in jo zapustil?“

„Ne sprašuj, ko veš! — Misliš, da sem ga tako lahko? Vesel sem zato, da utajim pekoči ogenj v sebi.“

„Besedo si ji dal. — Njen si.“

„Ko bi mogel, ko bi mogel! Vzel bi nazaj besedo, njej, ne Bogu. Bogu je ne smem vzeti.“ —

„Štefan, če si njej dal prvo besedo, si njen: Bog ti je ne more vzeti.“ —

Stresel se je kakor v skušnjavi.

„Pustiva! Moram! Molil bom. In tebe prosim, ne omeni je nikdar več!“ —

„Štefan!“ —

„Prosim te.“ —

„Ne morem.“

„Torej mi boš tudi ti v skušnjava. — O Bog, ne bi bil mislil, da je Dobruška tolika v Tvojih očeh! — Tudi ti, mi boš torej v kazen za moje kajnovstvo? Pa bodi! Jaz moram svojo pot. Odločeno je.“

Sel je iz celice in ni ga bilo nazaj ves dopoldan. Našel sem ga v bralni sobi, z radostjo v obrazu, z žalostjo v duši:

„Polijsko kroniko študiram. — Ne vem, kaj je tako zajemljiv zadnji predalček časopisja.“

„Štefan, greš z menoj na vrt?“

„Zakaj pa ne?“

Vrt je že sanjal sen človeka, ki stopa v starost: Še so rdeli zadnji sadeži na drevju; listju pa se je že hotelo po grudi in smrti. To šušljanje je bil prvi zvok pesmi, ki prihaja tam odnekod, kjer sta zima in smrt doma. Šušljanje umirajočih je odmevalo v najine misli.

„Glej: prispodobno časa!“ sem prekinil molk. —

On: „Čas je trajanje menljivega in minljivega bitja, govore modri.“

„Med temi bitji sva tudi midva, torej sva košček časa.“

„Res! Kaj je življenje?“

„Življenje je sen“, sem hitro odvrnil.

„Ti si prepoetičen. Vse naj bo sen: Življenje je sen, iz tega sna se zbudiš v smrt. — Torej je smrt resnica.“

„Ti si poetičen filozof. Čakaj, zofist! Kakšne zaključke delaš! Vsaka primera ima zrno: v mojem primeru. —“

„Primere šepajo.“

„Tertium comparationis je trenutnost življenja: v snu lahko objameš vso zemljo in nebo, svetovje lahko vidiš in vendar je minil komaj trenutek.“

„Razumem, razumem: — Življenje je kratko kot sen.“

„Če se ne motim, sem tole zapisal nekomu v album:

— Življenje je misel, ki ji je večna Beseda dnó. — Misel, močna kot božje

vesoljstvo: v njej so vse zemlje, vsa morja in širno nebó. — Nágni se váse: Čul boš zvenenje skritih moči; zvenenje vulkanov, ki jim v srcu ogenj živi. — To je bilo filozofično in zate.“ —

„Lepo si napisal. — Življenje je misel, ki ji je večna Beseda dno. — Kako lepo si povedal, da je Bog smoter našega življenja! Življenje — misel vseobsežna in Bog je njen smoter. — Krasno! Samo, ko bi bilo res vsako življenje taka-le misel. Moje življenje je misel, ki ji je dno: ego — ego*. Ko bi le ne bil tako sam!“

„Prečno gledaš, Štefan.“

„O, bolj ko kedaj poprej vidim danes, kako je vse prazno. Čutil sem v sebi izza zornih dni hrepenenje po nečem, v čemer bi se ves razdihal. Tuje in daljno mi je bilo, a čutil sem, da mi je vendar tako blizu to daljno, da sem živel prav v njegovi skrivnosti — — —“

„Štefan, vedno si bil idealen.“

„Idealen? Kaj pomaga idealnost! Iskal sem razodetja, našel ga nisem. Ni mi dalo odgovora božje stvarjenje, molčali so svetovi moje notranjosti.“

„Preveč se sodiš, Štefan, saj ni tako hudo.“

„O, veš, še premalo odkritosrčen sem. Če bi bil popolnoma odkritosrčen, bi moral takole govoriti: Iskal sem razodetja, toda ne po pravih potih, vedel sem, zakaj je nemirno moje srce, pa nisem maral onega, kar bi mi je utešilo. Veš, dragec, ljudje ne spoznamo, kako je veliki Bog vendar tako majhen. Glej mene! Leta in leta že kljubujem. On pa se je vselej, kadar sem udaril na njegovo srce, nagnil k meni: Sin moj, ljubim te! — Kaj, ali bi ti mogel pljuvati na srce, ki se je zate razklenilo?“

Trepetal sem od moči njegovih besed. —

„Nepokojno je naše srce, dokler ne počine v Bogu. — Avguštin je še premlo povedal; dostaviti bi bil moral: Bog je pa do svete sitnosti vsiljiv, dokler mu ne zdrhtimo v zadnji, nerazdružljivi objem.“ —

In je dostavil:

„Žal mi je, da sem tako sam. Rad bi se kam naslonil, da bi lažje nosil težo svoje poti.“

„Štefan, jaz sem žalosten.“

„Zakaj?“

Rosno mu je bilo oko.

„Rad bi bil tvoja opora.“

„Bratec, kako si dober! Ná roko! Skupaj bova hodila po trnju.“

Najrajši bi ga bil poljubil na veliko solzo, ki mu je trepetala v očesu.

„Štefan, skupaj bova hodila in molila bova vsaki dan še za nekoga, ki sem mu videl v očesu solzo — ravno tako kot v Tvojem — in ona solza je bila tebi izjokana . . .“

Zaihtel je:

„Dober si mi in vendar si mi v skušnjavo.“

„Štefan, bom pa rajši molčal, če te žalosti.“

„Žalost vseh mojih žalosti je Valčka. Moram! Ne bom tarnal! Le-to mi je napisal mlad svečenik, ko sem odhajal na fronto:

— Pisano in odločeno je, da živimo. Parafraza življenja pa je: na Kalvarijo nosimo vsak svoj križ, spoznanje je rabelj, ki nas bo pripel na križ. — Ali ni bolje, da ga nosimo vdano — kakor ga je nosil Gospod? Ali ni bolje, da ga molimo in prosimo — kakor je prosil in molil Dizma — razbojnik?“

„Štefan, nosiva voljno svoje križe in moliva!“

* ego = jaz.

„Moj križ je Valčka. Ne veš, kako mi je hudo že pri prvih postajah! Ljubim njo — ljubim Boga. Njej sem dal besedo, Bogu sem dal besedo! Njej sem besedo vzel, a vidim, da samo v pismu. Napisati je pa kaj lahko: — ne išči me! Če jo pa srce moje siloma išče, išče. — Kaj, če sem se prenaglil: Res sem ji dal besedo, toda Bog?“

Kakor da sem ga česa vprašal in mi odgovarja, je govoril. —

„Še je čas,“ sem rekel. „Kdo pravi, da ne moreš nazaj? Morda ni bil oni klic — božji. Tudi moj poklic je bolj tako, ne vem, kako bi rekel. — Moliva rajši! —“

On je pa le dalje razmišljal:

„Besedo sem ji dal v majniku. Tako so bili lepi oni večeri pri šmarnicah! — Oktavo sem bil dovršil. Bolan sem bil in sem ostal eno leto doma. — Z Valčko sva se poznala že dolgo. — Oni večeri so mi prinesli ta križ. Bila sva cerkvena pevca in skupaj sva hodila domov — ona v svoj mlin — lep kraj je ondi —“

„Poznam ga, „Samotni mlin“ misliš — zvedel boš še lepo zgodnico, ki sem jo doživel jaz pri tem mlinu.“

„Ona je hodila domov na očetov mlin. Samotnega samo poleti opravljajo ... podružnica je očetovega v Revljah. V Revlje je hodila in jaz sem jo spremljal. Veš, kaj znači: biti mlad. — Nikoli nisva govorila o ljubezni, šele zadnjega maja sem skoprnel: Rad te imam in ona je drhtela: Štefan! — In dal sem ji besedo. — Kaj sem vedel, da mi bo še sedaj v križ! — Kdo je mislil na vojsko? Solze so nama bile v očeh. Prišlo je žalostno slovo, prišla je še bolj žalostna fronta in ž njo je prišlo najžalostnejše — — —“

„Valčka, zakaj sem te moral spoznati!“

Nisem ga mogel tolažiti. — Prepričan sem pa bil, da ima Valčka svojo pravico. —

„Glej, Štefan, jaz pa imam še težji križ — samega sebe! Moliva za poklic!“

„Prijatelj, dobro, da sem te našel. Kar sem povedal, sem govoril samo — tebi!“

„Brez skrbi!“

Krenila sva v kapelico — —

Tiho je brlela večna lučka in je govorila o večni žrtvi — — —

Tiho so strmele stene v tabernakelj in so govorile o večnem miru — — —

Pokleknila sva na klečavnik in sva molila:

„Bog moj, stvaritelj vesoljstva, ustvaril si me v svojo slavo; da bi Te prej in zvesteje ljubil, si me poklical v svoj sveti šotor.“

Če morda nisem imel čistega namena, služiti tebi — odpusti mi!

Če nisem z odprtim srcem sledil tvojim navodilom in tvoji besedi — odpusti mi!

Hočem! — Tvoja milost mi bodi v pomoč! — Amen — — —“

Mati božja je blagoslavljala iznad svetega šotora.

(Konec.)

•••••

KATOLIŠKO MLADINSKO GIBANJE V NEMČIJI.

P. ROMAN TOMINEC, O. F. M. STUD. PHIL. (MONAKOVO.)

(Konec.)

Tudi razmerje doraščajočega novega rodu, ki mu krila še rastejo, do umetnosti, znanosti in narave je značilno in premisleka vredno. —

Mrtva učenost, zakopana za zidovi in brez vsake zveze z živim življenjem, se je preživela. Vse kulturne vrednote imajo le pomen, če koristijo narodu, ljudstvu, ki je življenje. Zato skuša nova mladina potem žive in večno mlade narave do živih studentov ljudskega mišljenja, ljudskih nazorov;

Navadi se, da se vsako jutro — takoj ko vstaneš — lepo umiješ; ne odlašaj z umivanjem, ker pozneje ne prideš več do tega. Dobro in koristno je, če to storiš tudi zvečer. Vsaj vsak teden enkrat se temljito umij, zlasti kjer si res umazana. Ne zabi, da je snažno telo pol zdravja in da tam, kjer je snaga, ne gospodari bolezen, nima zdravnik kaj iskati. Bodi vsak dan počesana, ne skrivaj pod robcem svoje zanikernosti in nesnažnosti! Snaži si lase, pogostoma umivaj glavo!

Skrbi, da imaš na snažnem telesu snažno perilo. Glej, da je snažno oprano, bliščeče belo, lepo zlikano, brez madežev, ki se dado z malim trudom in neznatnimi sredstvi v začetku odpraviti. Ne trpi v peilu raznih madežev od sadja, rje, umazanosti. Ko je perilo oprano, se vedno prepričaj, jeli snažno ali ne. Umazanega perila ne likaj, ne spravlaj v omaro, ne oblači! Tu šibam grdo napako tistih žensk, ki jim je perilo postranska stvar. Da je le zgornja obleka lepa, snažna in moderna, spodaj me itak nihče ne vidi. Nihče? Je li to res? Stopiš v voz, poklekneš v cerkvi v klop, ob slabem vremenu si dvigneš krilo, pa se ti pokaže izpod moderne obleke umazan rob spodnjega krila, ki je vse prej kot belo in snažno. In če te tudi res nihče ne vidi, ali se moreš tako zanemariti, ali moreš v sebi popolnoma zatreti čut za snago, ti, ki si poklicana, da za red in snago skrbiš?

V gospodinjskih tečajih poudarjam dekletom glede oblačil tole: Rajši eno ali dve nedeljski obleki manj, rajši se odpovej svileni ruti, pa si za isti denar nabavi nekaj snažnega perila. Ali je mar v božji ali cerkveni zapodi, da imej za vsak praznik novo obleko, nov svilen robec, za vsako nedeljo nov predpasnik? Malo zgornje obleke, pa več perila, lepega, snažnega, okusnega. Meni se ne zdi nič lepšega pri mladem dekletu kot če mi pokaže polne police lepega, snežnobelega perila. V njem je tudi njen ponos, njeno najgotovjše premoženje. Gotovo boš tudi ti imela več od njega nego od obleke. Nabavljaj si ga počasi, ne vsega hkrati! izdatki so ogromni, ne morem utrpjeti, boš rekla. Poslušaj moj svet: Letos si napravi 6 srajc, ob letu morda 6 modrčkov, ob priliki spodnje krilo, pa boš imela kmalu kupček, In če imaš kupček, boš videla, kakšno veselje boš imela nad njim, s kakšnim navdušenjem si boš preskrbela še ostale kose perila.

Kaj pa glede zgornje obleke? Gotovo, tudi ta bodi snažna, naj te naredi prikupljivo, dostojno. Zlasti delavna obleka bodi preprosta, delu, ki ga opravljaš, in tvojemu stanu primerna. Napravljaj si za dom tako obleko, ki jo lahko brez škode pereš in snažiš. Imej tudi vedno osnažene čevlje, zašite nogavice! (Konec.)

GUVERNANTA IN ŠPELA.

ŠALJIV PRIZOR.

Osebe: Guvernanta, Špela.

Prizorišče: Prostor ob dvorišču ali vrtu na kmetih.

Guvernanta (*nastopi s knjigo v roki, lahko, fino oblečena. Poje ali govori.*)

Mesto šumno sem pustila,
prišla malo sem na vas,
Upala sem, da za živce
najdem tu krepčila čas.
Toda up moj je prevara,
strašna me teži sopara.
Sredi teh prelepih trat,
širi se po hlevu smrad.

Ni mogoče najti prostora, da bi mogla v idilični samoti nekoliko posanjariti. Kako krasno sem si zmerom predstavljala življenje na deželi! Kakor prelepo sliko

slikarjevo, tako krasno, tako čarobno. Zato sem se pa tudi vdala zdravnikovemu prigovarjanju, naj sprejmem mesto grofovске guvernante v tem kraju. Pa doživela sem grenko prevaro. Povsod je zrak napolnjen s strupenimi soparami, ki se dvigajo iz kravjih hlevov, da si niti okna v sobi ne upam odpreti. To je neznosno! Kako je le mogoče, da imajo podeželski ljudje pri vsem tem še tako vesele obraze! Tudi gospoda in otroci se prav dobro počutijo na kmetih. Ne razumem jih. Uj, kako zopern vonj povsod, naravnost od krav prihaja. — No seveda, ti ljudje so tega vajeni. Toda náme, grofovsko guvernanto, bi pa res morali malo več ozira imeti. Pa jim ne pride na misel, tepcem! — Potem pa še ti hlapci in dekle! To vam je šele svojat! Pa kar nesramni znajo biti. Pomisli, človek! Zadnjič sem se po pravici pritožila, da me petelinje petje že na vse zgodaj budi. A namesto pomoči sem našla posmeh! Ena je celo dejala: Pa se prej iz postelje spravite, če nočete, da bi vas kdo motil. To je res neznosno! Jaz, grofovska guvernanta, naj bi že ob štirih vstajala? Ah, moji živci! Namesto da bi se pozdravila, bom šla še bolj bolna nazaj v mesto.

Neopaženo sem se danes spravila na ta prostorček. Tukaj se bom menda vsaj lahko zatopila v svoje čtivo. Upam, da me sem ne bodo prišle motit krave s tistim neznosnim mukanjem. (*Sede na klop na desno v kotu in bere . . .*) Oh, da bi mogla večno tu sedeti! (*Nasloni se komodno in se zatopi v knjigo*).

(*Od leve pride kravja dekla Špela z žehtarom. Guvernanta je ne opazi*).

Špela (*poje ali govori*).

Vsak dan molzem krave svoje,
to je moja čast.
Zgodaj zmerom sem pri delu,
to je prava slast!
Hitro poln je vrč in žehtar,
vse gre izpod rok.
Mlečna kaša je za Špelo,
žganci, kruh in sok.

(*Postavi posodo na tla in govori v dialektu svojega kraja*).

Krave molzti — to je res nekaj imenitnega. Pa so mi moje krave tudi kar na srce prirasle. Eno imam, ki je tako lepo pisana, da je moja ljubica. Če bi se ji kaj zgodilo, oh, jokala bi, da bi si oči izjokala kot kaka mestna gospodična, kadar ima njen pèsek nahod. Precej pošlje po zdravnika. Prav tako je z mojo kravico. No, pa v mesto bi vseeno ne šla, za ves svet ne. Zdaj imamo pa pri našem gospodarju eno keke-kefernanto, tako se menda temu zlomku pravi. To vam je ena metla suha! Pa čudna in spestvana, da je strah. Še malo pristnega kravjega duha ne prenese njen nasek. Če se zjutraj petelini derejo, zabavlja in stoka, da ne more spati! Oh, taka domišljavost prismojena! Misli, da mora res do desetih lenariti. Rada bi vedela, če v mestu petelini ob desetih pojo! — No pa predolgo se ne smem muditi. Jutri bo lepa nedelja. Dobro je, če človek hitro svojo reč dodela, da je potlej malo bolj prost. To bom vesela! Juhuhu! (*Zavriska tako glasno, da guvernanta od strahu spusti knjigo iz rok*).

Guvernanta. (*Plane pokonci*.) Oh, moji živci!

Špela (*začudna gleda okoli*). No, kdo pa tako strašno vpije? — A, vi, gosposka ke-kefernanta.

Guvernanta (*huda*). Kaj pa delaš tukaj?

Špela (*roke v bok*). Jaz! Domolzla sem, sedaj pa nesem mleko domov.

Guvernanta. Nesramnost! Ali ne moreš tiho nesti?

Špela. Saj nisem glasno nesla.

Guver. Nisi glasno nesla! Tako si se drla, da sem od strahu čisto izmučena.

Špela. Ha, drla se pa že nisem. Zajuckala sem. Bog se nas usmili, tiho pa res ne morem zajuckati. (*Zase*.) Česa si to mestno omelo vsega ne domišlja! (*Glasno*.) No, pa saj še vedela nisem, da ste vi tukaj.

Guvernanta. Kaj? Ti praviš meni „vi“?

Špela. Vi ste pa meni rekli „ti“.

Guvernanta. Ja, ja, pomisli, da si ti samo kravja dekla.

Špela. Vi pa ke-kefernanta, zato vam pa pravim „vi“.

Guvernanta. Pa bi morala drugače reči. Ali ne veš kako?

Špela. Nak, „oni“ vam pa že ne bom rekla.

Guvernanta. To je grozno, to je nesramno! Pritožila se bom pri grofu.

Špela. Pri grofu pa že ne boste veliko dosegli. Tudi njemu pravim „vi“, pa je grof, vi pa komaj njegova godrnanta.

Guvernanta. Jaz pa zahtevam, da se pri meni napravi izjema! — Pfuj, moj živ dan, kako smrdiš! Spravi se mi proč!

Špela. Pa seravno ne bom. Če hočete vedeti, po čem dišim — po hlevu, nate (*jipomoli predpasnik pod nos. Guvern. se strese in si tišči nos*). Za božji svet, kako ste cartana!

Guvernanta. Spravi se! Fej te bodi!

Špela. Pazite, gospodična! Če pride grof, bo ravno tako dišal. Celo popoldne je bil v hlevu pri kravah.

Guvern. In ti menda misliš, da bom tudi jaz morala hoditi po cele ure v hlev h kravam.

Špela. O, tisto ravno ne! Bi bilo prečudno to! Bi bilo škoda za vašo obleko ali kako tej reči pravite, Tapoleta, ali kali. S tistim „šlepom“ pa menda vse ceste v mestu pometate.

Guvernanta. Brigaj se za svoje krave in pusti mojo toaleto!

Špela. Mestne frajle se mi prav v srce smilite, ko ste tako blede. Še en čik barve nimate v licih.

Guvern. Kaj se tirazumeš na lepoto! Menda misliš, da je vaš rjavi obraz lep, kaj?

Špela. Lep, lep, pa zdrav in to je še največ vredno. In kako ste zvezani na vse plati kot snop slame. Čudno, da ne dobite „gihta“ po vseh udih. Nahodimate tako precej, da le malo skoz nos potegne.

Guvernanta. Saj nimaš pojma, kako se v mestu živi.

Špela. Saj se na vas vidi, druge šole mi ni treba. Imam pa že rajši kmečko vas.

Guvernanta. Nobene olike ne razumeš. Če bi si malo ogledala mestno življenje, bi že drugače govorila.

Špela. Tega si pa ne želim. Vas je vas. Pri nas gre vse lepo po naravi. Vseh tistih lepov, ki jih menda imate v mestu, pri nas, hvala Bogu, nimamo.

Guvernanta. Veš kaj, od lepe strani jaz že nisem spoznala vasi. (*Zaničljivo.*)

Špela. Lepo stran kmetiškega življenja bi vam prav lahko pokazala jaz, če le ne bi tako pokonci glave nosili. Meščani ste čudni ljudje. Mislite, da je cel svet vaš.

Guvernanta. Mi smo olikani, in se ne spuščamo z vsakim kmetom v pogovor.

Špela. Oh, še živeti ne bi mogli, če bi vas kmetje ne redili. V obraz ste kakor živa jetika in tapolette imate za strašilo.

Guvernanta. Kaj boš govorila, ko nič ne razumeš. Se pač vidi, da si kravja dekla in nič več. Poberi se že, ko te taki duhovi obsedajo, da me že grozno glava boli.

Špela. Jaz lahko prenašam smrad, ko delam. Vi pa samo po tistem klavirju klemprate pa te bukke okrog prenašate. To je ves vaš trud.

Guvern. Sem pa zato tudi študirala. Seveda, vi kmetje ste za take reči preneumni.

Špela. Kaj bi neki jedli, če bi kmetov ne bilo? Še bolj bi bili suhi kot ste že.

Guvernanta. To ti že prav dam. Kmet je res potreben na svetu.

Špela. Kaj neda? Pa tudi Špela je potrebna. Kako pridno dan za dnem kravam streže in kako radi vi pijete mleko, ki ga ona namolze.

Guvernanta. Da, tudi Špela je potrebna, Bog ji daj še dolgo živeti. (*Podaste si roki.*) Pa kravja dekla bi jaz vendar ne hotela biti.

Špela. Jaz pa frajla ne! (*Odideta vsak na svojo stran. Med kulisami Špela zavriska, guvernanti pade knjiga na tla in si z obema rokama zatisne ušesa.*) ZASTOR.

NAŠA ORGANIZACIJA.

Snov za tekme mladenk 1925.

I. Organizacija.

1. Kaj si? (Mladenka — — —)
2. Kaj so mladenke? (— — — naraščaj Orlic...)
3. Kaj [so] Orlice? (... organizacija poštenih krščanskih deklet.)
4. Kako se deli orliški naraščaj?
5. Od katerega do katerega leta so gojenke?
6. " " " " " mladenke?
7. Kakšne dolžnosti imate mladenke?
 - a) Redno se udeleževati telovadbe in sestankov.
 - b) Mesečno prejemati sv. zakramente.
 - c) Popolnoma se zdržati opojnih pijač.
 - d) Biti po možnosti naročene na svoje glasilo.
 - e) Plačevati vsaj majhno članarino.
8. Katero je glasilo mladenk? („Orlič“ — ali „Vigred“, po lastni izbiri.)
9. Koga volijo mladenke vsako četrtletje izmed sebe? (Načelnico, zapisnikarico in na vsakih 10 mladenk po eno rediteljico.)

II. Deklamacija.

„Do cilja“. (Orlič, IV. št. 1, okt. 1923.)

III. Petje.

1. Orlovska himna. 2. Orel leti proti goram.
3. Naprej zastava slave! 4. Vsakemu svoje. (Vse štiri pesmi so v Orlovski pesmarici.)

IV. Zdravstvo.

1. Kako je treba dihati.

Dihati je treba vedno skozi nos, usta pa morajo biti zaprta.

a) Zrak, ki pride skozi nos v pljuča, se v nosu ogreje in pride do pljuč bolj gorak. To je posebno potrebno, da se nam pljuča ne prehladijo.

b) Zrak, ki pride skozi nos v pljuča, se v nosu očisti. V nosu rastejo dlavice in na njih obvisi prah in škodljive glivice, ki jih je v zraku vedno vse polno. Tako se zrak očisti in ni za pljuča nič več škodljiv.

c) Dobro je, da vsak dan večkrat na svežem zraku nalašč nekaj časa prav globoko skozi nos dihamo. Pri takem dihanju se pljuča razširijo in to je zanje zdravo.

d) Tudi pri hoji navkreber je treba dihati skozi nos. Hoditi se pa mora navkreber polagoma. Tako se telo ne utruji prehitro in zdravlje ne trpi škode.

2. Kako se utrdimo zoper prehlad?

a) Zoper prehlad se najbolj utrdimo, če si gornje telo (prsi, hrbet, rame...) večkrat umivamo in drgnemo z mrzlo vodo.

b) Kdor ima zelo občutljivo in mehkužno kožo, naj se začne umivati in drgniti z mlačno vodo, potem naj pa vsak dan malo bolj mrzlo jemlje!

c) Že otroke je treba navaditi na tako umivanje. To je za otroke silno zdravo in obvarovali se bodo mnogo otroških bolezni.

d) Najbolj pripraven čas za umivanje z mrzlo vodo je zjutraj, ko vstanemo iz tople postelje. Takrat nam je po vsem životu prijetno toplo.

e) Pri umivanju in drgnjenju z mrzlo vodo pa moramo biti urni. Če se počasi obiramo, bi nas začel tresti mráz. Potem se je treba hitro obleči.

f) Če tako ravnamo, nas prav nič ne zebe. O ne! Se prav prijetno toploto čutimo po vsem telesu. Zato smo potem ves dan prav veseli, zadovoljni in zdravi.

V. Gospodinjstvo.

1. Kaj moraš predvsem vedeti, če ho-
češ gojiti sobne rastline?

Rastlina je živo bitje, ki prebavlja in diha s pomočjo svojih listov. Zato ji moramo dati hrane v obliki dobre prsti in svežega zraka. Pravočasno jo moramo zalivati z mlačno vodo. Razvijati se more samo na svetlem prostoru. Prah na listih jim škoduje, zato ga moramo odstranjati.

2. Zakaj se gumbi tako radi hitro odtrgajo?

Zato, ker so pretrdo prišiti. Pusti med blagom in gumbom pol centimetra, pri debelejšem blagu pa 1 cm razdalje in ovij nitke dobro s sukancem.

3. Kako odpraviš iz perila madeže od
sadja?

Takoj ko madež zapaziš izperi perilo v mlačni milnati vodi, nato ga namoči za nekaj ur v mleku. Lahko pa tudi namočiš perilo za 24 ur v kislem mleku in ga potem opereš najprej v mlačni in nato v gorki vodi.

VI. Lepo vedenje.

Isto kot lansko leto: Iz knjižice „Pravila o lepem vedenju“ se bodo zastevali §§ 1, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 16, 17; od § 18 pa točke: 1, 2, 3, 6, 8, 13, 14, 15.

(Ni treba znati dobesedno na pamet. Zadržuje s svojimi besedami. Kjer nimate omenjene knjižice od lanskega leta, pišite po predpisane paragrafe na Podzvezol!)

Minka Svetlin iz Kamnika, o kateri smo lani poročali, da je oslepela, se zdravi v Zgornji Avstriji z radijem. Zdravnik ji daje mnogo upanja, vidnih uspehov pa do danes, ko to pišemo, še ni. Ker je sirota, so blagi dobrotniki zbrali potrebno svoto za začetek. Če ne boste hude, bo tudi „Vigred“ razpisala zbirko za ubožico — — — Minka pozdravlja vse Vigrednice.

Note za „Kuharico“, prodaja, ne posoja, Orliška pozveza, Ljubljana, Ljudski dom. Cena 5 Din za izvod po položnici, ki bo pošiljatvi priložena.

DOMAČE OGNJIŠČE.

Kako je treba kuriti? Velevažen pripomoček pri vsakdanjem pripravljanju hrane je ogenj; brez njega si kuhanja niti misliti ne moremo. Ogenj pravilno rabiti je pa velika umetnost, ki je dobri kuharici neobhodno potrebna.

V naših hišah kuhamo v peči ali na štedilniku, na katerem je seveda delo kuharice preprostejše in lažje. Zato se hočemo ozirati na oboje: na kuhanje v peči ali na ognjišču in na kuhanje na štedilniku.

Peč nam izvrstno služi razen pri peki kruha seveda tudi pri peki potic, šarkljev, štrukljev, gibanic („štrudljev“) in drobnege peciva. Vročina v peči je enakomerna in počasi pojenjuje, kakor jo potrebujemo za navedene vrste jedil. Važno je le, da vemo, kdaj moramo postaviti jed v peč in kdaj jo ven vzeti.

Zato pomni: če hočeš peči pecivo iz kvasenega testa, n. pr. štruklje, potice ali gibanico iz vlečenega testa, daj košček belega papirja v peč, ki je za peko pripravljena! Ako postane papir kmalu svetlorjav, je v peči prava vročina za to vrsto peciva. Pecivo iz maslenega testa zahteva hujšo vročino. Košček papirja v peči mora postati bolj temnorjav. Za drobno pecivo je treba zopet manj gorkote kot za pecivo iz kvasenega testa. Košček papirja v peči naj postane svetlorumen.

Kdaj je pecivo dosti pečeno? Potica, šartelj in štruklji so pečeni navadno v eni uri. To spoznaš po votlem glasu, če trkaš nanje. Bolj gotovo pa je, če prebodeš pecivo z iglo do dna. Ako je igla vlažna ali če se je celo prime testo, je to znamenje, da pecivo še ni dosti pečeno. Gibanica rabi približno tri četrt ure, drobno pečivo (piškoti, kolački i. dr.) potrebuje en četrt do pol ure, da je pečeno.

Tudi pečenka se lepo peče v peči. Za velik kos pečenke je najbolje, da razbeliš peč tako kot bi hotela peči kruh. Manjši kos pečenke daj v ponev, ki ima noge, ali postavi ponev na trinožnik! Žerjavico daj okoli ponve, pod njo pa prav malo ali nič. Pazi, da se žerjavica ne kadi preveč, da se ne navzame pečenka duha po dimu.

Pečenko vzemi večkrat iz peči in jo po malem zalivaj z juho ali z vodo!

Pečenka se peče po uro do dve uri, da je meso popolnoma mehko, če jo prebodeš, ne sme priteči več rudečkasti sok. —

Sedaj si oglejmo še štedilnik! Ne bom opozarjala na njegove velike prednosti, ki jih ima pred pečjo. Le o tem se hočem pomeniti, kar je težje zadeti pri štedilniku nego pri peči. Peč se počasi ohlaja, če si jo dobro razgrela, veš, da bo v njej dosti vročine za vso peko. Štedilnik se pa hitro razgreje in hitro shladi; drugače drži vročino, če kuriš z drvmi, drugače zopet, če kuriš s premogom. Treba je, da ga natančno opazuješ in da sama zadeneš pravo mero, koliko je treba pri njem kuriti, ker so posamezni štedilniki v tem oziru zelo različni.

Kdaj je pečica pri štedilniku za peko dosti razgreta spoznaš po listku papirja prav tako kakor pri peči. Najlepše uspehe boš dosegla, če kuriš tako, da je vročina kolikor mogoče enakomerna. Ne smeš pustiti, da bi med peko ogenj zelo pogorel in da bi morala potem močno zakuriti na novo. Pecivo ne bo enakomerno pečeno in na več krajih se bo osmodilo.

Ne dajaj peciva v pečico, dokler ogenj še močno plapolja, posebno če kuriš z drvmi! Najbolje je, da imaš v štedilniku močno žerjavico in da potem po malem dolagaš kuriva zato, da ostane žerjavica enakomerno močna.

Skrbi, da je kotel nad pečico poln gorke vode in ne prilivaj mrzle vode med pečenjem ali neposredno prej preden daš pecivo v pečico! Kajti mrzla voda preveč ohladi gornji prostor v pečici. Pecivo bo ostalo pe vrhu blede.

Dobro je, da postaviš posodo s pecivom na opeko alii na okvir iz pločevine, ker je dno v pečici ponavadi prevroče; v tem slučaju se zlasti močnata jed rada prismoči. Ako pecivo po vrhu prehitro porumeni, ga pokrij s polo papirja!

Vratca pri pečici odpiraj kolikor mogoče malokrat in jih urno zopet zapiraj! Posebno torte rade upadejo, če se jih dotikamo ali če vratca v pečico večkrat odpiramo.

Šarkelj iz umeténega testa.* Daj pol kg presejane moke v skledo, jo osoli, dodaj še 10 dkg sladkorja (sipe) in od polovice limone fino zrezano lupino! V lončku raztopi 2 dkg kvasu v par žlicah mlačnega mleka, ki si mu pridejala malo sladkorja! Na moko vlij pičlo pol litra gorkega mleka, ki si v njem zbrodila 2 rumenjaka in raztopila 6 dkg surovega masla! Malo premešaj moko in mleko, dodaj kvas in 10 dkg opranih rozin! Vse skupaj dobro umeti s kuhalično, da dobi testo mehurje! Nato daj testo v dobro namazan model! Testo sme v modelu segati samo po polovici. Pusti, da dobro vzhaja in peči približno uro v svetlorjavi peči ali pečici! Mesto sirovega masla lahko vzameš tudi dobro osminko litra topljene smetane. Potem potrebuješ manj mleka.

Finii flancati. 30 dkg moke deni na desko, malo osoli in dodaj žlico sladkorja (sipe)! V sredi napravi jamico in iztisni vanjo sok od pol limone! Če nimaš limone, je dobro tudi par žlic vina. Dobro premešaj z moko, dodaj osminko litra sladke ali kisle smetane in 2 rumenjaka! Iz vsega skupaj napravi mehko testo; če bi bilo testo pretrdo, primešaj še malo mleka! Testo naj počiva pol ure. Potem ga razvaljaj za nožev rob na debelo in ga razreži na štiriogate krpice, v katere napravi 3 ali 4 zareze, tako

* Umeteno testo imenujemo tisto testo, ki ga ne umesimo z roko, temuč umetemo s kuhalično. Naše kuharske knjige rabijo namesto tega veččinoma napačni izraz „mešano“ ali „vmešano“ testo.

da ostane rob cel. Potem vtakni gornji ogel krpice skozi spodnjo zarezo in ocvri vse na vročem maslu ali na vroči masti in sicer na obeh straneh. Pri cvrtju tresi ponev, da flancati narastejo! Še vroče flancate potresi z zmletim sladkorjem!

Jabolčna torta. Naredi krhko testo in sicer takole: Na desko odtehtaj en četrt kg fine, presejane moke. Vanjo razdobi z lesenim nožem 20 dkg presnega ali 15 dkg kuhanega masla. Ko je maslo med moko fino razdeljeno, ubij vmes 1 jajce, dodaj 6 dkg sladkorja in drobno zrezane lupine od pol limone. Z rokama obdeluj zdaj testo prav počasi, tako da se sprime. Pusti ga malo počivati.

OD SRCA DO SRCA. (POMENKI Z GOSPO SELMO.)

Značajnost. Iz Tvojega pisma razvidim, da imaš bržčas premalo časa zase, da Ti hoče Tvojo dobro voljo prerasti nezadovoljnost, ker moraš le dajati in si tako zelo zaposlena. Ravno človek, ki naj mnogo dela za druge, potrebuje tudi časa zase, da zbere svoje moči, da si v tihoti dá računa o svojih notranjih močeh, da vzame v roke dobro knjigo, da si dobi novih moči, novega poguma in jasnosti za svoje nadaljnje delo. Nujno tudi potrebuje časa za ono duhovno zbranost, ko duša sama v tihoti občuje nemoteno z Bogom, kjer more najizdatneje obnoviti svoje moči pri neizčrpnem studencu. — Morebiti je kriv način Tvoje molitve, da čutiš ovire vsepovsod in ne moreš dalje. Samo ustna molitev ne ogreje srca in ne dviga duha. Moliti se pravi prav za prav, neprisljčno, na docela osebni način, z lastnimi mislimi in besedami občevati z Bogom. In čim intimnejše in prisrčnejše je to občevanje, tem bolje je in tem več ima duša resnične koristi. Zato naj Ti služijo v pomoč le resnično najboljše knjige. Največ pobude in resničnega navdušenja Ti gotovo nudi življenje Jezusovo in sploh Sveto Pismo nove zaveze, v katerem je skrit zaklad življenjske modrosti za vsakega. Potem lahko rabiš v isti namen tudi »Hoj za Kristusom«. Najbolje je, da čitaš le kratek odstavek, to prav temeljito premisliš, da Ti nekako prevzame srce. Na ta način se Ti bo duh napolnil z resnično velikimi mislimi in Tvoje delo se bo napolnilo z resnično dragoceno vsebino. Ne išči pa za svoje delo zgolj vnanjega zadovoljstva, vidnega uspeha in tudi ne preračunaj uspehov svojega dela po zadovoljstvu, ki ga občutiš. Pridejo tudi časi, ki so za dušo zelo dobri, a nas zunanje nikakor ne zadovoljujejo. — Tudi v velikih in svetih rečeh se pojavlja nevarnost samoljubja. Morejo pa zmanjšati s tem, da mislimo čim manj nase in čuvamo nad svojimi čustvi. Veselo in pogumno izvršujemo pravo, kakor je spoznamo! To pomore najgotoveje naprej. — Oglasi se zopet!

Medtem pa si pripravi nadev: Olupi tri četrt kg kislih jabolk, zreži jih v krljičke, odstrani jim peščiča, zalij z malo vode, dodaj par žlic sladkorja in skuhaj gosto čezano. Ohlajeni pri-daj 2 do 3 žlice kake fine marmelade.

Zdaj poštipaj desko z moko, razvaljaj testo v okroglo krpo za pol cm na debelo, deni ga na tortino obliko ali primerno ponev, tako da rob sega ob steno. Namaži ga s pripravljenim nadevom, potresi z opranimi rozinami, prepogni rob čez nadev, iz ostankov testa pa naredi čez-enj mrežo. Peče naj se v precej vroči pečici 1 uro. Ohlajeno daj na mizo. Če se ti zdi torta nizka, vzemi enkrat testo, potem nadev, zopet testo, nadev, potem pa mrežo. A to se ti ne bo tako lepo prepeklo kot pri prvem.

Posavka. Slika, ki si mi jo podala o sebi, me nikakor ni oplašila. Takole nihanje od ene strani do druge v Tvojih letih nikakor ni redko. Vendar, če imaš trdno voljo, da postaneš trden, enakomeren, od razpoloženja neodvisen značaj, gotovo ne bo trajalo dolgo, da se umiriš in hodiš po zlati srednji poti. Trdna in vztrajna volja zmore čisto več, kakor si mislimo. Lahko si mislim, da Ti ni ravno lahko, ker se moraš ukloniti željam in navadam svoje okolice. a uprav to je prava šola za Tvoj značaj. — Mnogo ho-čem misliti na Te, dokler zopet ne prideš.

Solčna roža. Preiskrena Ti zahvala za nežno skrb, v katero si objela tudi mene na sv. večer pri jaslicah. Tudi jaz sem se spominjala vseh, ki so kdajkoli z zaupnimi vrtcami pri-hitele k meni. Tako nas je res družila poezija sv. večera, prav za prav nevede in nehote, da smo v mislih druga na drugo pregledale ob svetlobi jasličnih lučic preteklost in so naša stremjenja ob tem žaru pohitela v prihodnost, ki naj bo vsa lepa, vsa blaga, vsa božja. — Iz Tvojih vrtic odseva ves blagodni svetonočni vpliv, ki se polasča le blagih dek iških duš, ki v nesebični ljubezni pozabljajo sebe, da žive za druge. „Opustila sem misel na lastno korist ter hočem biti solčni žarek predvsem domači hiši“. — Naj Te ne plaši misel na samoto! V svoji notranjosti imaš prebogati vir, ki Ti vso enoličnost izpremeni v pestro vrsto najrazlič-nejših izprememb, ki Ti ne bodo puščale praz-nega srca, ker jih vodi in ureja božja ljubezen. Kadar pa Ti hoče postati prazno v srcu in se naseliti vanj malodušnost, tedaj pa le pridi, da jo odženeva z združenimi močmi! Ako rada poslušam lepe in poleta polne izlive Tvojega srca, je pač moja dolžnost (a ljuba dolžnost), da pomagam tudi ubogi ptičici, ki so se ji utru-dile nežne peruti...

Solčni žarek. Solčni dnevi, solčni praz-niki, solčna človeška srca v teh dneh in še moj Solčni žarek! O, solca in luči! Hvala Ti

za izredno lepa voščila! Mnogo sem jih prejela, a najdražja so mi bila ona, mojih deklet. Saj so bila prav posebna vrsta lučic pri mojih jaslicah in so živo migljale, žarele, tekmovala pred hlevčkom. In bilo je tako lepo in gorko! Sebično se sliši, če rečem, da bi si želela vedno tako, v resnici pa ni, ker me vodi pri tem materinska skrb. Zato ponavljam in želim, da bi nam bil vsem skupaj betlehemski hlevček tudi izven časa božične poezije naše središče, naš domek. — Toda Tebi, Solčni žarek, brez dvoma dajem seveda popolno prostost, da siješ vsem, vsem, ki imajo pravico zahtevati Tvojega žara in še tudi onim, ki čutiš dolžnost za to svoje blagodejno delo. Seveda, saj tudi sonce v naravi pošilja svoje žarke tako mnogim, vsem in so jih vsi veseli in hvaležni zanje. Kaj-ne, da nisem ničesar izklepetala? Smelo računam na to, da se oglasiš tudi v megleni Ljubljani!

Mala Samaritanka. „Ko je posijala solnača „Vigred“ v moje življenje, razsvetila je mnogo mračnih kotov v moji duši. Tako lepo pohvališ našo ljubo Vigred. Tega sem zelo vesela in sem povedala to vsem, ki delajo pri nji. Tudi Tvoja prijateljica se je kaj lepo izrazila o nji: „Zakaj ni izhajala že pred 15 leti? Kako dolgo je spalo v meni, čemur nisem vedela pravega izraza. Odkar izhaja „Vigred“, pa sem si že v marsičem na jasnem!“ To je nad vse lepa pobuda za vse delavce in delavke pri Vigredi, ki se bodo gotovo potrudili, da ostane taka, ali se še izboljša. — „Mnogo prijateljic in — nobene“. Naj Te to ne boli preveč! Mislim, da Te res tudi ne, saj odseva iz vsake Tvoje vrstice tako lepo umerjena mirnost, s katero deliš, deliš in zopet deliš drugim. Ne prekipavajoča čuvstvenost in na vnanjost preračunjena ljubezni-

vost je znak prijateljstva, nego široko, odprto razumevajoče srce, ki je vedno pripravljeno deliti pomoč. „Z onimi, ki bi me edino mogli razumevati, nimam sreče. Komaj so mi pogledali v dno duše, že sem se morala ločiti od njih... Mi je pač tako usojeno! Vendar pa je to nekaj, kar me zelo, zelo boli! — „Verujem Ti, prav rada verujem. A tega ne more predrugačiti nihče. Če Ti more biti v tlažbo, Ti povem, da se tako godi mnogim, da je to nekaka šola človekove notranjosti, v kateri večni Lastnik človekove duše, dušico počasi izmika svetu, svetnosti in jo priklepa Naše. — Tvoji želji — toda: psi! — o priliki že ugodim.

Travica. Kakšen odgovor Ti je dalo Tvoje srce ob jaslicah? Ali „da“ ali „ne“? Kdaj ga izvem tudi jaz? Ali sploh ne?

Tilka Š. Iščem, a doslej nič primerne. Potrpi še nekoliko! Ali bi bilo zdaj na pomlad že prepozno? Sporočil!

Ob jaslicah nisem mogla pogrešiti nežne Jezuščkove ovčice, obeh Zvezdic I. in II., Tožnega vzdihla (poznejšega Pristrčnega smeha) in Pozabljene vijolice v grmu. Vprašala sem se, kod pač plove ladjica in Colnič življenja, kje je pač sedaj v zimi Cvetna draga, z Nežno cvetko, Vijolico, Zvončkom, Trobentico, Marjetico. Smrečičinega duha ni manjkalo, a nje same ni bilo. Tudi Ciklama, Smarnica, Žareča vrtnica, Bela lilija, Nagelček in Astra so se zbal zimskega mraza. V bližini sta še bili Solzna rožica in Žalostna cvetka, toda Režika A. L. in Dolores so se trdno držale le doma. Tudi Večer, Zora, Mrak in Večno življenje so v mislih gostovali pri mojih jaslicah. — Koliko se nas bo zbralo prihodnji sv. večer?

SESTRE SESTRAM.

Stari trg pri Ložu. Kar smo spomladi obljubile, smo sedaj tudi izpolnile, namreč pričele smo že z II. gospodinjstvom tečajem, ki se vrši v kaplaniji od 27. novembra dalje. Vodi ga domačinka s. Zabukovčeva v splošno zadovoljnost tečajnic. Kar prijetno je gledati te mlade, vesele obraze, iz katerih sije vsa blaženost, da so desegle že dolgo zaželeno srečo, obiskovati gosp. tečaj. Se celo par bivših prvih tečajnic je vmes, hočejo se kajpada kar najbolje izuriti v gospodinjstvu, kar je zelo pametno, saj nam vsak dan prinese kaj novega in ženska, pravijo, ni nikdar dovolj izobražena.

Bridko pa pogrešamo našo ljubljeno s. Zofko Vivodovo, ki nam je v I. tečaju toliko pomagala pri šivanju, zlasti pri ročnih delih, vse popolnoma brezplačno; toda ni je več, odšla je na drugo službeno mesto, kjer ji želimo vso srečo kot jo zasluži le ona, v zahvalo ji moremo reči le: Dobri Bog naj Ti vse stotero povrne!

Letos smo priredili v društvu „Miklavžev večer“, kjer je dobri škof sv. Miklavž obdaroval tudi vse pridne Orlice in Orličice, seveda naročil je glavne darove kar v gos. tečaju. Ka-

dar pa tečaj zaključimo, povabimo Kristofa Kolumba št. 2., da pride iskat novih zakladov v novo Ameriko in se prepriča, kako smo jo vozile od I. — II. tečaja.

Bog živi!

Marija Kvaternik-ova.

(Op. ur. To se bo Kolumbu št. 2 dobro zdelo, ko bo to bral!)

Radeče pri Zidanem mostu. Naš krožek je praznoval v nedeljo dne 16. novembra vesel praznik. Imel je namreč čast, da se je posvetil presv. Srcu Jezusovemu. Dvorano smo lepo osnažile in postavile na primeren prostor oltarček s kipom presv. Srca, katerega smo lepo okrasile in pred njim prižgale lučke. Nato so nam g. kaplan v lepem govoru pojasnili pomen posvetitve in nam čestitali, da bo odslej presv. Srce Jezusovo kraljevalo nad nami in nam delilo obilnih milosti. Posebno nas je ganilo to, da nismo več navadne Orlice, ampak Orlice presv. Srca. Vedno in povsod naj nas spremlja misel: Orlica Gospodova sem, njemu moram služiti, za njega moram živeti. Tako se bo izpolnila nad nami Jezusova obljuba: Blagoslovil bom hiše, kjer se časti moje Srce! — Zatem

smo molile posvetitev in zapele litanije presv. Srca. Ko je bilo vse to končano, smo zapele še par pesemc Jezusu na čast in tudi nekaj Marijinih. Vseh udeleženk (tudi gojenk) je bilo okrog 35 in pelo je vse z velikim navdušenjem. Moralo je ganiti vsakega, ki je slišal. In v resnici so zaigrale nekaterim udeleženkam solze v očeh. Ob slovesu so rekle: Prav lepo je bilo! Če bi bilo vsako nedeljo tako, pa bi vedno prišle! — S težavo smo se ločile od tako ljubelega nam kraja, kjer smo imele toliko duhovnega užitka in sklenile smo, pospeševati pobožnost posvetitve in ob letu našo posvetitev ponoviti.

Naj živi in kraljuje povsod presv. Srce Jezusovo! *Udeleženka.*

Velika Nedelja. — Poročam na kratko o delovanju našega krožka. Telovadkinj šteje 12. Telovadba se je vršila v letnem času vsako nedeljo, a sedaj v zimi se je morala žal radi pomanjkanja prostorov prekiniti. Sestanke imamo redne. Na njih nastopamo z različnimi deklamacijami, govorki, razpravljamo o vseh panogah ženskega gibanja, bodisi doma v hiši, v kuhinji in tudi v javnosti. Priredile smo igro „Sv. Elizabeta“. Uspeh je bil lep. Sedaj se pripravljamo za igro: „Na krivih potih“. Č. g. duhovni vodja nam zelo pomaga.

Kljub težavam se z ljubeznijo oklepamo krožka s trdnim sklepom: Me hočemo vzirajati pri začetem delu, saj vemo: „Ni uspeha brez žrtve!“ Bog živi! *Rezika Erhartič.*

Sv. Pavel pri Preboldu. — Naš krožek je priredil 10 tedenski gospodinski tečaj, ki smo ga na slovesen način zaključile 15. dec. 1924. Zadnjo nedeljo pred zaključkom smo uprizorile igro: „Izgubljeni raj“, ki je polna humorja in je občinstvu nudila mnogo smeha in zdrave zabave. Med odmori so se licitirali, oziroma prodajali razni kuhinjski izdelki gosp. tečaja in tako je bila ta prireditev nekaj posebnega in je vzbujala splošno pozornost.

Drugi dan so gojenke tečaja povabile starše in sorodnike na zaključno, pogostitev katero so pripravile v okusno okrašeni dvorani Društvenega doma. Tako so pokazale povabljenim gostom sadove 10 tedenskega truda. Pri večerji je ena izmed gojenk v imenu vseh pozdravila goste ter splošno orisala potek tečaja. — Izrazila je globoko hvaležnost do vseh, ki so pokazali naklonjenost tečaju, zlasti pa se je v prisrčnih besedah zahvalila voditeljici tečaja gđ. Karli Grosovi, ki je z vso spretnostjo in občudovanja vredno doslednostjo in energijo vodila tečaj. Govornica je rekla, da zdaj dekleta ne zrejo več s strahom v bodočnost, ampak da bodo, kadar pride čas, pogumno stopile na novo življenjsko pot, ker so si na tečaju pridobile toliko praktičnega znanja. To znanje jim bo omogočilo časten obstoj. Poleg tega znanja so prejele tudi nebroj zlatih nauk, ki bodo tvorili takorekoč plot na potu življenja. Ta tečaj je najlepša dota, je rekla.

Težko so se dekleta ločile druga od druge, postale so si med seboj kakor rodne sestre. Bile so med seboj prijazne in postrežljive, pri-

zanesljive; posebno težko so se ločile od svoje vzgojiteljice. Tudi gđno je ganila ta hvaležnost, ki so jo gojile gojenke do nje, in se je tudi ona težko ločila iz St. Pavla. Bog daj, da bi tudi dragod, kjerkoli otvori tečaj, imela tako lepih uspehov kakor pri nas! Naš krožek ji bo vedno hvaležen kakor tudi vsem drugim, ki so pripomogli do tega tečaja, dali inicijativo in nam kakorkoli storili uslugo. Bog živi!

Mici Skorjanc, t. č. tajnica.

Radeče. — Sporočam, da je orliški krožek v Radečah ustanovil abstinenčni odsek, h kateremu je takoj pristopilo 10 članic in sicer 2 v 1., 8 v 2., stopnjo.

Ni slo lahko, toda pobude je bilo treba in slo je. Toliko v vednost. — Ustanovil se je 31. 8. 1924. — Bog živi!

Rakek. — Naš krožek še ne živi posebno dolgo. Vendar se trudi na vso moč, da ne bi zaostajal za drugimi. Naše delo je zelo uspehe o priliki tekem. Članice in mladenke so si s svojo vztrajnostjo priborile I. častno diplomu. Ta uspeh nas je še bolj priklenil na organizacijo. Ni je moči, ki bi nas odtrgala od nje. In pri novih tekmah se mora zopet pokazati, da naši sklepi niso na slabih nogah. — Septemski občni zbor je podal pregled čez vse minulo leto. Na novo je bil izvoljen stari odbor. — Dekliških sestenkov se sestre rade udeležujejo. Spored je mnogovrsten. Predavanja, čitanje povesti, deklamacije, razgovori in pomenki. S petjem jih pa otvarjamo in zaključujemo. — Po Božiču ima biti akademija, za katero se prav pridno pripravljamo. — Kaj pa naša „Vigred“? O, ta nam je vedno dobro došla! Z veseljem jo pričakujemo in rade beremo. Saj nam vedno prinese kaj novega in, poučnega. — Le tako naprej, sestrice! Ne ustrašimo se nalog organizacije, čeprav so malo težke! „Vigred“, ti nas pa še dalje budi in ogrevaj! — Bog živi! *Fani Gabrenja.*

Raka. — Delo na polju je začelo počivati. V našem krožku pa smo se začele bolj živahno gibati. Predvsem z organizatoričnim delom, da se poglobimo in spoznamo notranjost, jedro in temelj orliške organizacije. V to svrho imamo redne dekliske sestanke in sicer gojenke tedensko. Vadijo se v petju in imajo primerne govore. Članice in mladenke na 14 dni. Imamo petje, razna predavanja in govore, ki so nam v korist za duhovno in sploh kulturno življenje. Tem potom izrekamo iskreno zahvalo požrtvovalni g. Seničarjevi za velikodušno delo v našem krožku.

Sestre, plemenit je naš namen in vzvišen naš cilj, za katerim stremimo. Bodimo skromne in prijazne do vseh! Ne prezirajmo drugih, ki še niso v naših vrstah, temveč z dejanjsko nesebično ljubeznijo in z lepim zgledom jih pri-tegnimo v naše kroge. Vztrajnost, plemenitost srca, krepost duha naj bo vzor vsake zavedne Orlice! Kot naša zaščitnica Devica Orleanska bodimo tudi me junakinje! Ščitimo sv. vero, ki nam je najdražji zaklad, ter stojmo vedno neomajno na braniku katoliških načel! — Bog živi!

Anica.

ZRNA IN PLEVE.

Obsojenec. — Na smrt je bil obsojen. Pa so mu še zadnje dni hoteli napraviti čudno grenke. V ječo so ga zaprli in so mu dali s seboj 30 hlebov belega kruha. Tako lahko vsaj še 30 dni ostane pri življenju — če mu bo sreča mila. En hleb namreč je bil zastrupljen, nihče ne ve več, kateri. Tako so jih zmešali med seboj. Vse to so obsojencu povedali. Lahko si mislimo, s kakšnim strahom se je vsak dan lotil novega hleba, kako je omahoval med lakoto in smrtno grozo... Kako se je stvar iztekla, je že zdavnaj pozabljeno. Do sem je dogodek povedal neki pridigar in je dostavil, da smo taki obsojenci mi vsi, hlebi so pa dnevi našega življenja. Eden je zastrupljen, eden nam prinese smrt. Pa kateri? Toda ali to sploh spada pod „Zrna in pleve“? —

Katehet (franciškan) je delil pridnim učenecem podobice. Vsak obdarovanec je pa moral povedati, kaj na podobici vidi. Jurček je dobil sv. Antona Padovanskega. Poznal ga pa ni in je bil za odgovor na katehetovo vprašanje v hudi zadregi. Naenkrat se mu zabliška v možganih, bistro pogleduje zdaj kateheta, zdaj sv. Antona na podobici — sedaj bo! Oči se mu zasvetijo in zmagoslavno reši uganko: „To je sveti katehet!“ —

Triglav so prišli občudovat tujci od daleč. Stali so ob njegovem vznožju in gledali ogromno navpično steno in se čudili, da je ta hrib tako čudno visok. Pa pride mimo Gorenjec, ki mu je pogled na visoki Triglav vsakdanja očesna paša, in se pošali s strmečimi tujci: „Ali se vam res zdi Triglav tako strašno visok? Ampak to še vse skupaj nič ni. Naj le pomisli eden — koliko ga je pa še v zemlji!“ —

Mama je pokarala Frica: „Ampak, Fric, s tako umazanimi rokami vendar ne smeš v šolo!“ — Fric je z mamo popolnoma soglašal in dejal: „Prav imate, ljuba mama, saj sem že sam mislil na to. Kajne, da smem ostati doma?“

TVOJA DOMAČA KNJIŽNICA.

„Ob skrivnih virih“. Spisal dr. Josip Jeraj. — Ta knjiga je izšla pred malo meseci v Mariboru. Zelo lepa je. V njej veje poseben svet, vese pomladanski, vzvišen — kakor pesem iz paradiža. Tak svet naj bi bila srca nas vseh — in bodo, če se bomo iz te knjige nasrkali čudežne ljubezni do visokih vzorov. Kako sodi o tej knjigi mladina, ki ji je zlasti namenjena, pove kratko priporočilo v „Stražnih ognjih“, glasilu mariborskega katoliškega dijaštva: „Vsem, ki so razdvojeni in omahujejo na svojih potih, to prelepo knjigo najtopleje priporočamo.“ — Tudi „Vigred“ jo vsej sloveuski mladini najtopleje priporoča. Zelo priprava je tudi za skupno branje na sestankih. — Stane 14 Din, po pošti 15. — Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru.

Druga mama je karala Pepčka: „Kako si vendar grd, negodnik! Vse polno lukenj imaš v nogavicah, ki sem ti jih kupila šele pred dobrim tednom. Na vseh koncih in krajih se že vidi bela koža“. — Pepčku se je ta opomin čuden zdel in je rekel mami: „O, to še ni prav nič čudnega in tudi grdo ni. Saj vidim po ulicah vse polno otrok, ki so čisto bos!“

Profesor obrtne šole dobi od svoje žene klobuto. Ves zamišljen v svoje delo preudarja sam pri sebi: „To je pa meni čisto neznano ročno delo.“

Slab spomin. Učiteljica je vprašala Urško: „Ali je bilo pred petsto leti na zemlji bolj mrzlo ali bolj toplo kot je danes?“ — „Se res ne spominjam več“, je odgovorila Urška.

Klavirju tudi ne prizanašajo z dovpti. N. pr. Lizika je prišla prvič učiti se klavir. Učiteljica jo vpraša: „Ali že kaj veš o klavirju?“ — „O, že“, je rekla Lizika. „Bele tipke so za vesele in poskočne pesmi, črne pa za žalostne.“ — Ali: Oče leži na mrtvaškem odru. Emica igra klavir. Mama se pohujšuje: „Nesrečni otrok, ne igray vendar, ko leži oče na mrtvaškem odru!“ — „Oh, mama, saj igram samo na črne tipke“, se gladko opraviči Emica.

Kaj je veter? Janezek je napisal v nalogi: „Veter je zrak, ki se mu zelo mudi. Če se mu pa še bolj mudi, nastane iz tega vihar.“

Potrpljenje. Znanka je poprosila znanko: „Bodi tako dobra in mi posodi za en trenutek dva dinarja.“ — „Ali res samo za en trenutek?“ — „Res, prav res!“ — „No, pa rajši potrpi in počakaj, da tisti trenutek mine, potem itak ne boš več potrebovala dveh dinarjev.“

Računstvo. Učitelj da sledečo nalogo: „Oče gredo iz Kranja v Ljubljano in prehodijo vsako uro 5 km. Stric pa gre eno uro pozneje iz Kranja in prehodi na uro 6 km. Kje bosta prišla skupaj?“ — Ko drugi globoko razmišljajo, dvigne Tone roko in zavpije: „V prvi gostilni!“

„Srenja“, drama v 4 dejanjih. Spisal Janez Jalen. — Ta pisatelj je že znan, saj je pred kratkim objavil igrano „Dom“, ki je bila povsod prav pohvaljena. „Srenja“ je pa še boljša. Ideja drame je zajeta iz socialnega polja in se glasi: Skupna blaginja je nad dobičkom in koristjo poedinega človeka. Vsebina, dejanje, značaji nastopajočih, jednat jezik — vse je prav lepo. Tudi težka ni ta drama, zato se bo gotovo mnogo igrala. — Založila jo je Jugoslovanska tiskarna in stane 25 Din.

Glasnik presv. Srca Jezusovega je prišel letošnje leto prenovljen, lepšan, bogatejši. Stane pa samo 12 Din. Tiska se še v Mariboru, uredništvo in upravo so pa sprejeli očetje jezuiti v Ljubljani, Zrinskega cesta 9. — „Glasnik“ naj bo ob nastopu svetega leta toplo priporočen!

„Prerod“ se je tudi zelo „olepšal“. Ostal je pa odločen borec za novo, plemenito kulturo, ki naj izbrše zlasti najgrši madež dosedanje kulture: alko holizem. Listu je pridejana priloga „Zdravje“. Vse hvale vredno. Oboje stane za vse leto 25 Din. — Zelo priporočamo! — Naroči: Prerod, Poljanski nasip 10, Ljubljana.

ZA OČI IN ROKE.

Današnja sličica prinaša vogel za robec, izdelan v belem vezenju in zankanju. Za dekliski robec je to naravna velikost in je vzorec takoj za porabiti. Na sliko položi prozoren papir, natančno prereži! Na blago, ki si ga določila za robce (šifon, batist) položi zdaj ta papir za poldrugi prst od roba, deni medenj in blago moder kopirni papir, pripni ali drži oboje trdno in napeto ter riši po vseh črtah z dobro ošiljenim svinčnikom in pazi, da kakšne črte ne pozabiš. Zobčke pa okoli robca podaljšaj do prihodnjega vogla, na katerega preneseš vogalni robček tega kota i. t. d. okoli in okoli. Vogelni okrasek delamo navadno le na enem vogalu. — Prostor za monogram — ako ga želiš — lahko dobiš, ako izпустиš srednjo vejico, krog in polkrog.

Vzorci za celo serijo robcev so deloma že prinesle lanske štev. Vigredi in se nadaljujejo še v prihodnjih številkah.

Današnji vogelni okrasek pa rabiš lahko tudi za okrasek na srajci, ki ga morebiti dvakrat ali trikrat preneseš na spredji del srajce. Istotako ga lahko porabiš za hlače, ali modrček, ali prevleko za blazino. Ako ga moreš porabiti še za kaj drugega, sporoči, da izvemo tudi druge. — Drugi del slike kaže tri cvetke, kakor jih včasih rabimo, da okrasimo z njim kose blaga za zastore, predpasnike, bluze i. t. d. Cvetke raztrosimo poljubno, neenakomerno po blagu in jih izdelamo v vezenju z belo ali barvasto nitjo. Tudi teh cvetk je izšla že zbirka v lanski Vigredi in jih bo prinesla tudi v letošnjem letu. Zelo uporabne so te cvetke tudi za upo-

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

Josip
Petelinc-a
znamka

GRITZNER in ADLER

za rodbino, obrt in industrijo

Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.

Delavnica za popravila!

Na veliko! Telefon 913 Na malo!

rabo na otroških čepicah in avbicah, kakor tudi za pregrinjala na otroških posteljah in vozičkih.

„Vigred“ izhaja vsak mesec. — List izdaja Orliška podzveza v Ljubljani. — Uredništvo in upravišтво v Ljud. domu. Za članice je list plačan s članarino, za druge stane 25 Din; če se naroči 15 izv. le 20 Din. Odg. urednica: Cilka Krekova. Tisk tiskarne Tiskovnega društva Kranj. 3656-24

Priporoča se tvrdka
JOSIP PETELINC

LJUBLJANA

ob vodi blizu **Prešernovega**
spomenika kjer dobite: vse po-
trebščine za šivilje, krojače,
čevljarje in sedlarje, modno in
galanterijsko blago, nogavice,
rokavice, palice, jedilno orodje,
toaletno blago

na veliko in malo!

Naročila po pošti se izvršijo hitro in točno.

Flor nogavice
po Din 24, 30 in 36
vseh barvah razpošilja
R. Stermecki, Celje 367
— Pišite po cenik! —

Dekleta!

Kupujte le pri onih, ki inserirajo v našem listu!

Najboljši

„PFAFF“ šivalni stroji

pripravni za krpanje, umetno vezenje,
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih
priporoča

IGN. VOVK

Ljubljana
Sodna ul. 7.

Celje
Kralja Petra c. 33.

Novo mesto
Glavni trg.

Datumi!

Na veliko! Na malo!

Štampilje vseh vrst

CIRIL SITAR

LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 13.

Numeratorji!

Klišejji!

Zavarujte svoje žoljenje,
poslopje in premičnine le pri

**VZAJEMNI
ZAVAROVALNICI**

v Ljubljani, Dunajska cesta 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33;

Zagreb, Pejačevićev trg 15;

Sarajevo, Vrbanja ulica šte. 4.

TISKOVNO DRUŠTVO V KRANJU

Izvršuje točno v najkrajšem času in po nizkih cenah: knjige, časopise, lepake, vabila, vsakovrstne trgovske in društvene tiskovine. V zalogi imamo vsakovrstne tiskovine za župnijske in občinske uprave. Moderno urejena tiskarna in knjigoveznica. — Konkurenčne cene!

Nova založba

Ljubljana
Kongresni trg 19.

..

Vse pisarniške potrebščine. ✂ ✂ Vse knjige.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom).

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluze, ševijot za krila, čepice, nogavice orlovске znake i. t. d. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazelina in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju!

Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.